

ağın

FİKİR VE SANAT DERGİSİ

Ağın

Ağın

Doç. Dr. Fuat Aziz GÖKSEL

Mehmet ERGÖNÜL

Nuri ONAT

H. Hüseyin KARATAŞ

H. LÂPTALI

Seyfi BEŞE

Hayri GENCOSMAN

: Okuyucularımızla

: Düşünceler

: Günümüzün Masalları

: Sıladaki Gurbet

: Bir Eğitim Çalışması Örneği

: Ağın'da bir kaymakam ve...

: Şiir

: Takvim

: Deli Osman'ın Düşünü

OKUYUCULARIMIZLA

Bu sütunlarda sizlere, okuyucularımızdan gelen sevgi, duygu ve samimiyet dolu mektuplardan pasajlar, dergi adına istekler ve haberleri iletmeye çalışıyoruz.

Geçen sayımızda Ağın Kül tür Derneğinin yıllık genel kurul toplantısının yapılacağını bildirmiştik. Toplantı az bir üye-in katılmasıyla Hayırseverler Derneği merkezinde 19 2 1967 günü yapılmıştır. Yeni yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde kurulmuştur.

Dr. Vâkıf Özkul : Başkan
Nihat İsbir : Sekreter
Doğan Sönmez : Sayman
Mehmet Alp : Yazman
Hayri Gencosman : Üye

Denetleme Kurulu :
Cevat Onay
Hüseyin Tuncer

Genel kurul toplantısında önemli olarak şu isteklerde bulunulmuştur. :

1 —Dergi için yararlılık gösterenlere teşekkür edilmesi

2 — Ağın şubesinin çalışır hale getirilmesi.

3 — Büyüklerimizi anma günleri yapılması.

4 — Ağın'daki kütüphane için gönderilen kitapların kaybolmaması için tedbir alınması.

5 — Yıllık ödentilerin toplanması.

6 — Derginin sanuna kadar desteklenmesi ve beslenmesi :

Burada, genel kurul toplantısı için dernek merkezini bize açık bulunduran Hayırseverler Derneğine teşekkürü bir borç biliriz.

Derneğin çıkışından bu yana, birçok okuyucularımızın maddi — manevi bizi desteklediklerini yazıyoruz. Bu arada İstanbul'dan Remzi Oğuz, derginin çıkışındaki memnu-

niyetini bildirerek Akbank T. A. Ş Kadıköy şubesi men-suplarının abone listesini göndermiştir. Kendisine ve arkadaşlarına sonsuz teşekkürlerimizi bildiririz.

Ağın'dan mektup yazan bir okuyucumuz diyor ki; «derginin genel tutumundan Ağın'ın toplumsal ve iktisadi gelişimine eğileceğini, folkloruna ışık tutacağını sezmek mümkün değil. Ayrıca Ağın için emeği olan herkes dergide yer alırsa emek değerlendirilmiştir. Bunun için dergimizde yer almayan Ağın folklorunu bilenlerin bu ışığı tutmalarını bekliyoruz.

Elâzığ'dan mektup yazan ve şiir gönderen bir hemşehrîmiz; «yaşatacağınız derginin geniş kaynaklarla beslenmesi temennisindeyim geçmiş olaylara değinilirse hem ataları hatırlatır, hemde bizi o gün-lere götürür. Köyde bucakta dağınık her Ağın'ının dergiye abone olması yerinde ve farz-dır» diyor.

İstanbul'dan bir okuyucumuz, Türk şiiri ve şiir anlayışı hakkında bir yazı serisi ile yazı ailesine giriyor. Bu yazıdan bilmediğimiz veya yanlış öğrendiğimiz bir çok bilgiler almak kabil olacak.

Karasu'dan mektup yazan bir hemşehrîmiz «payıma düşen ne varsa bekliyorum» diyor. Abone sağlanmasında ve satışta değerli yardımlarını bekliyoruz.

Malatya'dan gelen bir mektup, derneğe ve dergiye verilen değeri ve takdir hislerini ne kadar güzel anlatıyor : «Dairede bulunmadığım bir anda gelmiş dergi. Elim titriyerek, gözlerim dolu dolu yırttım ardes kâğıdını. İlk sevgilinin ilk mektubunun heyecanını duyuyordum yeniden

Osman başını, Hekâmet-ları, Çelâbi derelerini masama getiren daha doğrusu gönderen derneğe müteşekkirim. Zaten bu derneğin bende hatırası çok uzun ve acı.

Ben Hozakpur'uyum. Ortaokulu Arapkir'de okudum. Çok, pekçok fakir bir ailenin çocuğuyum. Bu yokluk içinde Ağın kültür Derneği bizlerden yardımını esirgemedi.

O kara günleri unuttumdım. Şimdi yaşıma geçti. Bizim tabirimizle e'im ekmeğe yetti. Fakat benden yardımını esirgemiyen bu kutsal derneği kaybettim. Şimdi ben yardım edecek durumdayım, nasıl, kime?

Hozakpur'da Vahşen'de, Andiri'de, Pul'da benim gibi bir lokmaya muhtaç Ahmetler Mehmet'ler Mustafa'lar ge-ne mevcut.

Derginin sevinci ile ben, bütün geçmiş geleceği birbirine karıştırdım.....»

Tunceli'den mektup yazarak, bu çorbada bir kaşık tuzunun bulunmasını isteyen ve derginin satışında emeği geçen Mahmut İkinci'ye Ağın'da derginin satışında yardımını esirgemiyen Nurettin Atalay'a, Fahrettin Tüzün'e ve İlhan Ercan'a yine Ağın'da derginin satışında ve abone temininde fayda sağlayan Hasan Öğün'ce, Adana'da, derginin satışında ve abone temininde emeğini esirgemiyen İsmail Beydemir ve Naci Tuncer'e Elezığ'da derginin satışında gayret gösteren Kemal Niksar'a ve Ünal Özmen'e sonsuz teşekkürlerimizi bildiririz.

Paralarını ödemiş olan bazı abonelerimiz adreslerini vermemiş veya göndermemişlerdir. Bu abonelerimize dergi

(Devamı 14. Sayfada)

A Ğ I N FİKİR ve SANAT DERGİSİ

DÜŞÜNCELER

Ağın Fikir ve Sanat dergisi

★

Sahibi : Ağın Kültür Derneği
adına Dr. Vâkıf ÖZKUL

★

Bu sayıda yazı işleri müdürü
Nihat İSBİR

★

İdare yeri ve haberleşme ad-
resi : İç Cebeci Özsoy sokak
No : 3/4 — ANKARA

★

Gönderilen yazılar «Yazı ku-
rulu» nun incelemesinden ge-
çer.

★

Gönderilen yazılar, yayınlan-
sın veya yayınlanmamasın, geri
verilmeyeceği gibi telif ücreti
de ödenmez.

★

Dergimiz ayda bir çıkar.

★

Dizgi ve Baskı Dilek Matbaası
ANKARA

★

Yıl : 1

Sayı : 3

MART : 1967

Yılığ : 12 TL.

Arapkir Çayı Ağın'ın batı, güneybatı ve güneyinden dolaşarak Fırat'ın ana kolu Karasu'ya ulaşır. Güneybatıda Karamağara diye anılan mevkide bir taş kemer köprü vardır. Kaplankaya tarafına balığa gidenlerimiz köprü ayağındaki gölü yoklamadan geçmeyiz. Oradan eli boş çıkan da azdır. Günboyu yüzdüğümüz çoktur o gölde Sultan Murat'ın Bağdat seferinde yaptırdığı söylenirdi köprüyü.

Zamanın ötesinde kalan o günlerle beraber Karamağara köprüsü de şimdi kilometrelerin ötesinde bize. Çoğu Ağın'lı gibi biz de çocukluk sonrası bıraktık Ağın'ı. Öğrenim için, çalışmak için Elâzığ'a, Adana'ya İzmir'e İstanbul'a Ankara'ya geldik, Yıllarca önce Amerika'ya Avrupa'ya gidenlerimiz olmuş. Bırakmışız gelmişiz; bir daha dönenlerimiz az. İlk zamanlar her yıl, özellikle yaz mevsimlerinde kısa ziyaretler zamanla iki yıla beş yıla, daha çok yıla çıkmış. Otuz kırk yıl önce çıkıp ta bir daha dönmeyenler de az değil. Evet, çoğumuz bıraktık ve geldik Ağın'ı fakat Ağın bizi bırakmadı. Yıllarca ve kilometrelerce uzaklarda da olsa içimizde, bilmediğimiz bir köşede ilk sevgili misali burukluğunu duyurdu. Ne zaman gidersek gidelim, bütün ızdıraplarına imkansızlıklarına aldırmadan bizi gülen gözlerle karşıladı. Bizi orada tutmak için ileri bir adım daha atmış görünmek, bize bir umut ışığı tutabilmek, bizi, hiç değilse on — onbeş günlük misafirliğimizde olsun en iyilerle ağırlayabilmek için gücünü ortaya koydu Fakat, kaderin alnına yazdığı yazıyı bu güne kadar daha fazla değiştiremezdi Muhtar gitti, Belediye başkanı geldi; Nahiye müdürü gitti Kaymakam geldi. Bunlarla beraber biz de hayvan sırtından inip kamyonla taşındık, şimdi otobüsle ayrılıyorz Ağından. Geldik, geldik, geldik.. Şimdi duyuruz ki Karamağara köprüsü de bırakmış Ağın'ı Ankara'ya gelmiş.. Hem de bir daha dönmek üzere. Bilmeyiz oda nüfus kaydını dahi sildirecek mi Ağın'dan, bazılarımız gibi o da Ağın'lı olmaktan dahi kurtulmağa mı çalışacak? Her neyse, Karamağara köprüsü gelcekmiş. Bu köprü'nün şimdiye kadar duyduğumuz gibi Sultan Murat zamanından değil, Bizans'ın ilk yıllarından kalma olduğu, geçen yaz Orta Doğu Teknik Üniversitesinin Keban Barajı gölü a'tında kalacak eski eserler üzerindeki araştırmaları sırasında meydana çıkarılmıştır. Önümüzdeki yaz aylarında yapılacak çalışmalardan sonra da köprü Ankara'ya nakledilerek aynı üniversite girişine kurulacaktır. Bizler gideceğiz, Ağın'dan gelen bu köprüyü yeni görüyormuşcasına ziyaret edeceğiz; hiç geçmemiş gibi yeni bir hevesle üzerinden geçeceğiz; hemen altındaki çay gö'ünde, defalarca akşamlara kadar yüzüp balık tuttuğumuz bu köprüyü ilk kez fark edeceğiz, göreceğiz. Bilinmiyen bir nedenle ona sahip çıkacağız, kıvanç duyacağız. Ondan daha da eski tarihe sahip olduğu söylenen bir köprü'nün gözlerimiz önünde yıkılıp gittiğini, geri kalan ayak taşlarını evlerimize dıvar değirmenlerimize oluk yaptığımızı unutacağız. Ağın'ın sahip olamadığımız herşeyi gibi.

(Devamı 15. Sayfada)

GÜNÜMÜZÜN MASALLARI

Doç. Dr. Fuat Aziz GÖKSEL

«Masal» sözü unutulmuş rüyalarımızın özlemine, çocukluk anılarımızın en tatlılarını hatırlatır. Bu tılsımlı kelime, artık e. işlmez bir uzaklıkta kalmış, ama halâ var olduğuna inandığımız, kayıp bir cennetin kullarıradan paslanmış anahtarıdır. Nice yıllar önce herbirimiz, sanki kentimizin hemen bitiminde, ya da akşamları büyümlü mor renklere büründüğünü gördüğümüz uzakça tepelerin ardında, yaşadıklarımızı duyar gibi olduğumuz Pad'shahın üç kızını, ağlayan narı, gülen ayvayı, o bir tüyünde bir saltanatın ihtişamı parlayan Zümrüdü Anka kuşunu, o harikulâde kuşu görmek ateşle yanıp tutuşmuşuzdur. Çocukluk günlerimizi daha renkli, daha yaşanmaya değer kılan duygu, bu masalların o yalınkat ve saf hayatımıza bulaşan büyümlü müdür; yoksa azara, korkuya küçüklükten ve küçük görölmeden doğan bunahımlara, çocuk ömrümüzün bütün tehlikelerine, tatsız olaylarına karşı sıcak bir kucak gibi kolaylıkla sığınvereceğimize inandığımız bir bucağın, bir masal ikliminin gerçeğe pek yakın varlığı mıdır? Belki her ikisi de... Küçük çocuk için, içinde yaşanılan dünya masal duygularına, masal düşüncelerine öylesine bulaşmış bir dünyadır ki, onun için sahici bir masal ülkesinde yaşıyor, diyebiliriz. Gök gürültüsü, bulutlar ardında yüzünü saklayan «Gür Gür Baba»nın sesidir. Kargalar, onun bütün kabahatlerini babasına yetiştiren yaramaz kuşlardır. Tavuklar kedilerle konuşurlar. Kahve içen çocukların yüzü ergeç karacaktır. Rüzgârda kıpırdıyan dalların arasında cinler vardır. Karanlık taşlğın sonundaki kapının ardında oturan ise bizzat Öcü'dür Doğa kanunlarından çok hayalin, telkinlerin, korku ve özlem'e rin yönettiği bu dünyada, yavaş yavaş, olağan yaşantılar gelişip ayrılmaya başlar. Mangalın çıtırdayarak yanması, her sabah kilimin aynı noktasına düşen güneş parçası, çarpan kapılar, kırılan bardaklar, acıtan taşlar yavaş yavaş duygu yükünden oldukça sıyrılmış, daha düzenli, fakat daha yavan, bir dünyayı şekillendirmeye başlar. Birbirinden gün geçtikçe ayrışan ve kaçınılmaz bir gün sona erdiğinde tamamen kopacak olan bu iki dünyadan birincisi, yani masal dünyası, çocukluk yıllarında, henüz erimiş ve yok olmuş değildir. Başlangıçta dirsek dokunacak kadar yakın, daha sonraları bir uçurtma ipi ya da bir kurşun atımı uzakta, ama gerçekliğini yitirmemiş bir dünyadır. Salt duyguların yönettiği bu büyümlü âlem, yetişkin insanın günlük kaygıları ve etmek kavgasının gürültüleri içinde, sisler ara-

sında kaybolan güzelim bir gemi gibi, eriyip gider. Rüyalar, bu yasak ülkeye açılan pencerelelerdir. Yatak çarşaflarımızın mahremiyetinde, bu lâgar ve ağırbaşlı görünmeye mecbur yetişkin adam bedeninden sıyrılan, «içimizdeki çocuk», özlemle ve duygu ile çırpınarak, iyiliksever bir kuşun kanadında, o tılsımlı beldeye kaçak uçuşlar yapar. Yine de, her an, tatsız derecede düzenli bir dünyaya gözlerimizi açıvereceğimiz kaygısı içimizden hiç çıkmaz. Yetişkin rüyalarının burukluğu bundandır.

Pek büyümemiş bir çocuk için o ülkeden esen rüzgârı koklamak, azıcık uzaktan da olsa, oralardan gelen seslere kulak kabartmak, o kadar güç değildir. Çünkü onun, o büyümlü âlemde gerçekten yaşamış olduğu yıllar unutulacak kadar uzaklaşmamıştır. İhtiyar bir ninenin buruşuk dudaklarından dökülen serüvenleri, eskiden yaşamış olduğu bir kentten yeni gelen bir yolcuyu dinliyormuşçasına, hazla dinler. «Anlat, ne olursun daha anlat» diye direnen çocukların serzenişinde, sanki «ben biliyorum, bunların hepsi gerçek, buna bezör serüvenleri ben de yaşadım, daha da yaşamak isterim» diyen bir eda vardır.

İnsanoğlu, kalbinin derinliklerine gömdüğü bu sırlı özlemi çağlar boyunca saklamıştır. Yetişkinler bu özlemi birbirlerine karşı dile getirmeye sıkırlırlar. Ancak, çocuklarının kulağına, masal tadında, masal havasında fısıldarlar.

Ulusların efsaneleri böyle doğmuştur. Ortaçağın şövalye masalları, din ulularının cenk hikâyeleri böyle gelişmiştir. Dikkat edilirse, bu masalların kahramanı, devleri alteden bir gençtir. Tıpkı, boyca ve kuvvetçe kendinden çok üstün büyükleri yenmek ateşle tutuşan, bir küçük çocuk gibi. Her masalda onun, kendinden güçlü ve büyümlü kuvvetlere sahip, bir koruyucusu vardır. Bu, ya bir anne şefkatiyle ona kanat geren bir Zümrüdü Anka kuşu, ya onu sütlü ile besleyen bir kurt; ya da herşeyi gören gözü, her şeyi bilen aklı, her güce hükmeden tılsımı ile, bir peridir. Koruyucu ve yol gösterici ana - babanın özlemi bu hikâyelerde dile gelmiştir.

Rönesans ile başlayıp gelişen yeni çağda, edebiyat sanatı masal kokusundan gittikçe sıyrılmış; yetişkin kişinin yetişkin isteklerini, yetişkin kaygılarını yansıtan, bir toplum olayı niteliğine bürünmüştür. Edebiyatta, yetişkinlerin dünyasına has olağanlık ve biteviye'lik, git-

tikçe artan ölçüde, günümüze kadar gelmiştir. Klâsizm'den Romantizme, oradan Realizm ve hattâ Natüralizme geçiş bu ağırbaşlılık hevesinin ifadesidir. Ancak, bütün insanlığı derinden sarsan ve tokat yemiş bir çocuk gibi çaresizlik içinde dudağını ısırıp ağlamaya sevkeden evrensel savaş buhranları sonunda, yeni den, o kaybolmuş cennetin özlemi yürekleri burkmuştur. Sürrealizm, anlamsız şiir, «ikinci yeni» akımı gibi çırpınışlar, gerçekliği çok uzakta kalmış bir masal iklimine, duyguların esintisinde yelken açmak çabasından başka bir şey değildir.

Bu denemelerin yansıması, bilhassa Batı edebiyatında gittikçe gelişen, özel bir tür doğmuştur. Çeşitli isimler ve bölümler halinde olgunlaşan bu edebiyat türüne «büyükler için masallar» diyebiliriz. Asıl garip tarafı, bu türün, ondokuzuncu yüzyılın geometrik düzenliliği içinde ve en bilimsel kafaya sahip yazarların kaleminden, doğmuş olmasıdır. Fransa'da Jules Verne ve daha sonra İngiltere'de H.G. Wells bu hareketin öncüsü olmuşlardır. Şüphesiz bir bilim kültürü ile yetişmiş bu yazarlar, çağdaş teknolojinin olanakları üzerinde zekalarını işleterek, gelecek yüzyılların olaylarını ve problemlerini yazmışlardır. Oğün için bir düşünmaktan öteye gitmeyen bu fikirlerin bir çoğu, bugün gerçekleşmiştir. Meselâ J. Verne; elektrik teknolojisini, denizaltı gemisini; Welis uçağı ve tankı; herikisi de gezegenler arası seyahatleri, yapma uyduları, hattâ bunların da yanacağı bilimsel prensipleri, icad olmalarından çok önce, haber vermişlerdir. Bilhassa, birinci Cihan savaşından sonra bu yazarların kurduğu gelenek çok gelişmiş Avrupa ve Amerika'da bu tür yazılar satış rekorlarına doğru yükselmeye başlamıştır. Bugün «Science - Fiction», «Science — Fantazy — Fiction», «Supernatural», «Horror», adı verilen çeşitli türde edebiyat örnekleri türemiş ve geleneği daha zengin bir ölçüde devam ettirmiştir. «Science — Fiction», teknik gelişme olanaklarını temel alan bir yazı çeşididir. Yarımın keşfedilecek dünyalarında insanlığın serüvenlerini anlatır. «Fantazy» tipinde eserler, olmayacak sanılan işlerin birgün oluverdiğini kabul etmekle konuyu ele alırlar. Ötekiler çeşitler ise, daha çok cini ve hortlak masallarını andırır. Ama bunları bir masal havasında değil, yetişkin insanların günlük yaşamlarını sürdürdükleri uygarlık dünyasının göbeğinde, gerçekleştirirler.

Bu tür yazıların hepsinin ortak özelliği, günümüzün kaskatı ve acı gerçekçiliği içinde bu nalmış insanın hayal gücüne bir parça nefes aldırmasıdır. Bu yazılar, tıpkı rüyalarımız gibi, duygu yüklü rüzgârların esintisinde, özlemini

çektiğimiz sahillere — kısa bir turistik gezi için bile olsa bizi götürüp getirebilecek gemilerdir. Biletleri de her keseye uygundur.

Bazı eleştiriciler bu edebiyat türüne sert bir şekilde çatıyorlar. İnsanı gerçekten uzaklaştırıcı, tembelliğe itici sayıyorlar. Hattâ, ruh sağlığına zararlı olduğunu ileri sürenler bile var. Yavaş yavaş snemaya ve televizyon programlarına da girmeye başlayan bu akımın, git-tikçe yaygınlaşma eğilimi gösterdiği bir gerçektir. Eşrar ve afyon düşkünleri gibi, bunun da tiryakileri var. En düşkün olanların ise, ruh sağlığı yönünden zayıf kimseler arasında çokça bulunduğu inkâr edilemez. Ancak, bu eserler bir ihtiyaca cevap vermemiş olsalardı bu kadar gelişip, yayılamazlardı. Kaldı ki, bu tür yazılar içinde insanı derin derin düşünmeye sevkedenler, hattâ toplum problemlerine ciddi şekilde ışık tutuyorlar. Fantastik bir eser sayabileceğimiz Nevil Shute'un «Kumsalda» adlı romanı ve çevrilmiş olan filmi, nükleer silâhlanmaya karşı, dünya kamu oyunun gözünü açmakta belki Cenevre konferansından daha fazla etkili olabilmektedir. A. Huxley'nin «Yeni Dünya» romanı çağımızın mekânik ve otomatlaşmış medeniyetine karşı bir ikaz işaretidir. K. Chapek'in «Robotlar» da öyle... İnsanlığı tehdit eden diktatörlüğün korkunç tehlikesini belirtmek için G. Orwel'in «1984» ünden daha etkili bir uyarıma düşüyor. İlebilir mi?

Bu tipte eserlerin bazıları tıpkı J. Swift'in «Gulliver'in Seyahatleri» gibi toplum hilevini niteliğindedir. Kimi güldürerek, kimi ürperterek, kimi düşündürerek, okuyucuyu ciddi şekilde etkiler. Asıl, masal ikliminden dönmüşten sonra, hayalden silkinen okuyucuda kalan fikir tortularıdır ki, bazan, ona daha olgun ve daha gerçeğe yakın bir dünya görüşü kazandırır.

Çağdaş masal türünde de, iyi yazarlar ve kötü yazarlar vardır. Bunların arasında yüksek elektronik uzmanları, biokimya profesörleri, antropologlar mevcuttur. Kaliteli olanların en önemli özelliği, yazara mesajını iletme tam bir serbestlik tanınmasıdır. Yazar, gerçek dünyadan yaptığı soyutlamayı, bütün pürüzlerinden temizledikten sonra, kendi yarattığı bir ortamda okuyucuya sunmak olanağına sahiptir.

Bu edebiyat türü hakkında kesin hüküm vermek için, vakit, henüz erkendir. Belki edebiyatta bir zenginleşme, belki bir gerileme, belki insanlığın kendini tanımasında bir adım belki de gerçekten toplumsal bir ruh hastalığıdır... Ne olursa olsun, çağımızda büyüklerin masal özlemi duydukları ve masal okudukları bir gerçektir.

SILADAKİ GURBET

Uzun zamandan beri sılaya uğramamış yıllar yılı hasretini çektiğim doğduğum evin kapısını şöyle bir gönül huzuruyla açmak fırsatını bulamamıştım.

Ben, Hozakpur köyünde dünyaya gelmişim. Taşıyla, toprağıyla, ağacıyla, insaniyle tanıdığım ve sevdiğim bu yerlerin hasretini, her gittiğim yere düğüm halinde taşıdım. Uzaklarda bulunmaya mecbur olduğum şu anda bile. O'nun her mevsim, her saat, heran değişen yüzünü görür gibiyim.

Üç gündür köyümdeyim. Hozakpur köyü dağların ıssızlığından korkarak, küçük yeşil tepelerin kolları arasında gizlenmiş masum bir çocuk haliyle karşımda duruyor. Biraz dikkat etsem, tozlu yollarında çıplak ayak izleri rimi tanıyacığım sanki. İşte, babamın ve ablamın yattığı sessiz mezarlık. İşte, Küşne yolunun gözümden büyüyen yokuşu. İşte, Sekibağlar, Sulaklar, Göllübağlar, Hisarlar, Karadağlar. İşte, binbir emek ve alın terinin mahsulü Kes yığınları. İşte alçak damların yaprak ve sütlüğü kokuları.. İşte, yağmur yağmadığı zamanlar, çocukluk arkadaşlarımla duvarı çıktığımız Garip Mezarı. İşte, eskiden benim ve şimdi benim olmayan ihtiyar ev.. Açık, camsız nenceleleri, ağlamış ve henüz susmuş bir ihtiyar anne gibi, nemli gözlerle beni süzmekte. Ben de ona bakıyorum, doyasıya. Çocukluk yıllarımın unutulmaz hatıraları hevenk, hevenk ahır kapısından bana gülümsemek teler.

Burası Hozakpur köyü, Çakır dikenlerinin kayganacıklarının, ayaklarımla ve ellerimde hâlâ nabızı vırmakta.

Dört mevsimi, dört ayrı dert olan memleketim. Tarla

larımızı satır satır yazan, destan okutan, milattan evvel bilmem kaçınıcı asırdan beri, haşır neşir olduğumuz, kara sapanın kulpunu bırakan, soğuğu gurbette almış.

Nerelerdesini? Ahmetler, Mehmetler, Mustafalar, Aliler? Bu ıssız tarlalar, senin çıplak ayaklarının sıcaklığıyla ısınır. Mehmet. Bu yeni filiz vermiş fidan. senin göznuruna yükselebilir. Yer yer rastladığımız bu kuru dallar, senin emeğinle çiçeklenir. Bu körpe kuzular bu gözlerinde şimşek çakan motor yavrusu, danalar senin ellerinin nasırıyla motorlaşacak Memleketin iktisadiyatı senin omuzlarına yüklü Mehmet Aydın ufuklar tükenmez şafaklar seni bekliyor.

Burası, medeniyet ışığının uğradığı ilk köy. Ve kara bir zihniyetin kararttığı son köy.

Ta uzaktan Göldağları görünür. İhtiyar bir deve gibi hörgücünü ufka yaslamış, bu kaçışan insan topluluklarının nereye gittiklerine hayrette bakmakta.

Ah bu siladaki gariplik.. Anlatamam bu duyguları. İşte, anamın dzileridibindeyim, bütün arkarablarım, dostlarım ve çocukluk arkadaşlarımla nefes nefeseyiz. Aman şuramda bir gariplik hissi, kocaman bir ip yumağı gibi. Çözemiyorum, atamıyorum bu hissi içimden.

Ağlamak istiyorum, baş ucunda bir ağacın. Bu kasvet yüklü içimi boşaltmak istiyorum. sulara, alsın götürsün. Rürgarlara türkü söylemek istiyorum.

Kırmızı güllerin dermediler mi?

Kız seni sevdiğin vermediler mi?

Bıçağa gelesi kanlı düşmanlar Sen benim olduğun bilmediler mi?

Bu, ezgilerdeki sıcaklık, bu ezgilerdeki aydınlık sarı-

Yazan Mehmet ERGÖNÜL

yor içimi. Göklere bakıyorum garipçe.. Hatunun bahçesinin yıldızı yerli yerinde, saman uğrusu çiçekli bir yol gibi uzanmakta.

Sesinden, öksürüğünden, ayak takırdısından tanıdığım insanları arıyorum boşuna.. Bunların yerine gençler görüyorum, bıyıkları henüz terlemiş. Hepsini öğretmen, yüreğim çiçekleniyor hazdan. İşte Mehmet Akgül Küçük gözlerle bana gülümüyor. İşte, Salihi, Naci, Cevat, Fahrettin, Zahit ve hepsi samimi ve sempatik çocuklar. İrfan ordumuzun bu atsız neferlerini gözlerim dolu dolu selamlıyorum.

Şimdi, payamçaların dibinde yollara bakıyorum. Payamçalar, badem ağacının başka bir çeşididir. Yapraklarının her zaman tozlu, kirli yeşil bir rengi vardır. Ama bir bahar oldumu, tozlu yapraklar arasından çıldırırsın bir pembe çıkar. Bu renk ve ahenk kompozisyonu karşısında uzun zaman bakarsın. Ayakları sarı sarı tozlarla yüklü bal arıları geçer yanından, göçtüğün alemlerden gene beyaz topraklar üzerine dönersin.

İşte ben bu payamçaların dibinde kaç yolcu uğurladım gurbete. Gidenler, ihtiyar olduktan sonra gene bu payamçaların dibinde, bir tahta bavul, bir çiçekli yorgan bir kat yatak ve bir gramofonla karşılandılar.

Bu, başımızdan kavak yelleri estiği yıllar, bu köyden uzakta nasıl yaşanacağını düşünür, hattâ yabancı köylere gelin giden köy kızlarına, yatağına girip hisle rimle baş başa kaldığım zamanlar.

(Devamı 14. Sayfada)

BİR EĞİTİM ÇALIŞMASI ÖRNEĞİ

Yazan : Nuri ONAT

Bundan önceki yazımızda, kalkınmanın eğitimle olan ilişkisine değinmiştik. Bu yazımızda da, kalkınma konusunda bir eğitim çalışması üzerinde duracağız. Seçtiğimiz konu, Ağın'ın en ivedi bir gereksinmesi (ihtiyaç) ile ilgilidir. Bu bakımdan, konunun önem taşıyacağı apaçıktır. Konumuz, Ağın'da bir «Yapı Kooperatifi» nin kurulmasıdır.

Eğitim çalışması, hangi konu ile ilgili olursa olsun, genellikle şu evreler gözönünde bulundurulur :

- 1 — Gerekçe,
- 2 — Amaçlar,
- 3 — İlkeler,
- 4 — İçerik, (Muhteva)
- 5 — Yöntemler,
- 6 — Değerlendirme.

Bu altı evrenin niteliklerini, «Yapı Kooperatifi» örneğine göre açıklamaya çalışalım :

1 — Gerekçe, yeni durumların itışı ile başvurulan bir ortam hazırlama evresidir. Daha çok, büyük bir gereksinmenin ayrıntılı olarak açıklanmasıdır. Şimdi, gerekçeyi örneğimize uygulayalım :

Fırat üzerinde bir baraj yapılmaktadır. Bu baraj, yalnız bölge bakımından değil, yurt kalkınması yönünden de önem taşımaktadır. Çok yakın bir gelecekte baraj gölünün kıyılarında çeşitli kuruluşların yapımına başlanacaktır. Söz konusu kuruluşlar, çevrenin ekonomik güçlenmesi yanında, toplumsal yaşantıyı, kültürel oluşumları da etki altına alacaktır.

Ağın, bulunduğu yer bakımından, baraj gölünün en ilginç bir köşesi olmaya adaydır. Çünkü, başlangıçtan Engü ağzına kadar sarp kayalıklar ve dağlar arasına sıkışacak olan baraj gölü, Ağın toprağında genişleyecektir, yayılacaktır. Böylece, Ağın toprağında birçok haliç meydana gelecektir. Bu haliçlerin kıyıları, yalnız Türkiye'nin değil, belki de dünyanın en güzel yerleri olacaktır.

Söz konusu doğa güzelliği, ancak insan gücünün, insan emeğinin bilimsel biçimde ele alınması ile üstün değer kazanabilecektir. Bunun için de, ilk yapılacak iş, Ağın toprağındaki kıyıları oturulacak, beğenilecek, aranılacak, bir yalı kasabasının parçaları haline getirmektir.

Bu yargı, bizi, uygar insanın isteklerini karşılarken biçimlerine götürür. Ancak, göl kıyılarının güzelleştirilmesi işini, bireysel çabalara, geçici heveslere bırakmak doğru olmayacaktır. Bu bakımdan, tutulacak en doğru yol, Bir kooperatif kurmaktır. Böylece, hem

komşuların maddi ve manevi güçleri birleştirilecek, hem de çevreye örnek tipte evler yapılabilecektir.

Bu gerekçe, hiç bir zaman sınırlı sayılmamalıdır. Bu konuda daha başka görüşler ileri sürülebilir. Bununla birlikte, uygun görülmeyen yerler de gerekçeden çıkarılabilir. Yeter ki, gerekçe dağınıklıktan kurtulsun, gerçeği yansıtır nitelikte olsun.

2 — Amaçlar, ulaşılması beklenen olumlu sonuçlardır. Bunlar açıkça belirtilmeden, iyice anlatılmadan girişime geçmek çok anlamsız olur. Çünkü, öteki evreler, hep amaçların gerçekleştirilmesinde yardımcı nitelik taşırlar. Amaçları da şöyle saptayabiliriz :

a) Ortakları, uygar bir toplumun gereksindiği konutlara kavuşturma.

b) Ortakları, sağlık koşulları elverişli yaşama düzeyine çıkarmak,

c) Ortakların, kendi topraklarını kendilerinin değerlendirmelerine olanaklar hazırlamak,

d) Ortakların ve toprak sahiplerinin daha çok kazanmalarına önayak olmak,

e) Ağın'ın güzelleşmesine yardımcı olacak maddi ve manevi güçleri değerlendirmek,

Gerekçedeki sınırsızlık, doğal olarak amaçlar için de söz konusudur. Ancak, saptanacak amaçların, hep yapı kooperatifi sınırları içinde kalması gerekir. Çünkü, maddelerin çoğalması, başka konuları da kapsayabilir ki, bu da işi çığırından çıkarır. Girişimin ilk tedirginliği de böyle başlar.

3 — İlkelerin saptanması da önemlidir. Çünkü, ilkeler, benimsenecek çözüm yollarına ışık tutarlar, kesinlik kazandırır. İlkeleri de şöyle sıralayabiliriz :

a) Yapılacak konutlar, ortaklara, mali güçlerini aşan yükümlülükler yüklememelidir,

b) Ortaklığa giriş, bir hevese değil, işi sonuna kadar izleyici, gerçekleştirici tutumlara bağlı olmalıdır,

c) Seçilecek yer için, Ağın'ın en çok beğenilen bir semti aranmalıdır,

d) Yapım işinde, en çok çevre olanakları kullanılmalıdır,

e) Yapıları ucuza çıkarmak için, olanaklar oranında yerli işçi, usta, kalfa, teknisyen çalıştırılmalıdır.

f) Yapılar, Ağın'ın ileriki gelişme durumu gözönünde bulundurularak, Belediye hizmetlerinin ulaşabileceği yerlerde yapılmalıdır.

4 — «İçerik» terimi ile, amaçlara götürecek araçlar anlatılmak istenir. Eski adı «Muh-teva» olan bu terim, sonuca ulaştıracak çalışmaların hepsini kapsar. Örneğimizde, yapılacak işin yeri, sayısı, eklentileri, ısıtma durumu, aydınlatma, ortakların yükümlülükleri, Devletçe öngörülen plânla bağdaşma, esinti yönü, su, kanalizasyon ve güneş gibi özellikler içerik terimi içinde düşüneceğimiz işlerdir.

İçerik'e giren maddelerden bazıları şöyle açıklanabilir: Konut yapım işi için Ağın'ın en güzel yeri seçilmelidir. Burası, hava, su, güneş bakımlarından üstünlük taşımalıdır. Bu yer, düşünülen ev sayısından başka, okul, küçük bir sinema, okuma odası, gazino, lokanta gibi yerleri alabilecek büyüklükte olmalıdır. Özellikle, her evin önünde küçük bir bahçe de düşünülmelidir.

Evlerin kaç tane olacağının, her birinin kaç mal olacağının saptanması da önemlidir. Bununla birlikte, genişçe bir caddenin bulunması, evlerin bu caddenin iki yanına sıralanması, kanalizasyonun iyi bir akıntı ile boşaltılmasının sağlanması da ilkönce düşünülecek işlerdendir.

Kurulacak sitede, caddenin iki yanına sıralanacak evlerin oda sayılarının bilinmesinde de zorunluk vardır. Çünkü, her ortak, bu konularla ilgilenerek, durumunu gözönünde bulundurarak kendi maddi gücüne uygun düşen ev tipini seçecektir.

Evlerin tek tip olması büyük bir sakınca-dır. Böyle bir tutum, evlerin belli kimselerin ellerine geçmesine yolaçabilir. Bunun içindir ki, caddenin iki yanı için ayrı tipler düşünmek uygun olur. Üstelik, caddenin her yanında es-tetiği bozmayacak biçimde ve ayrı tipte blok-lar düşünülmesi, en uygun bir görüş olur. Bu, daha demokratik bir tutumdur.

Devletçe yapılması düşünülen planla bağ-daşık olma da küçümsenemez. Çünkü, göl kıyısında her yere ev yapılamaz. Bu konunun ilgi-lilerden öğrenilmesinde büyük yararlar vardır. Yoksa, seçilen bir yerden cayılması, geniş ölçü-de ciddiliği zedeler.

5 — «Yöntem» deyimi, tüzüğün hazırlanma-sını, ödentilerin saptanmasını, hukuki durum-ların açıklanmasını, yapı araç-gereçlerinin sağ-lama yollarını, işe başlama zamanını, hangi ev-lerin kimlere düşeceğinin belirtilmesini -ad çek-me ilemi, yoksa her eve ayrı değer biçerek mi öngörmektedir.

Yöntemler bölümüne giren işlerin çoğunun teknik nitelik taşıdığı apaçıktır. Bu bakımdan, bu konularda hiç bir zaman bireysel ve küme-sel yönsemelere yer verilemez. Çünkü, hiç biri-miz hem teknisyen, hem hukukçu ve işadamı olamayız. Öyle ise, yapılacak iş, çeşitli yapı koo-peratifleri tüzüklerini incelemek, bu konu'lar-da tecrübesi olanların düşünce ve görüşlerine başvurmaktır. Özellikle, tüzük hazırlanması

çok önemlidir. Gerekirse bu konularda kısa dö-nemli kurslar da açılabilir.

Bu bölümde sayılan işler sıkı tutulmazsa, ileride hukuki anlaşmazlıklar çıkabilir. Bu da, hem girişimin yarıda kalmasına, hem de bun-dan sonraki çalışmaların kösteklenmesine yol-açar.

6 — Değerlendirme, eğitimde en son başvu-rulan evredir. Değerlendirme ile, eğitim çalış-ması sonunda nelerin kazanıldığını, başka bir deyişle, amaçlara ne dereceye kadar ulaşıldığı-nı anlamak isteriz. Bunun için de, bütün evre-ler birer birer gözden geçirilir. Özellikle, amaç-larla yöntemler bölümlerinde titizlikle durulur. Eksikler varsa eklemeler yapılır; gereksiz görü-len maddeler varsa, onlarda metinden çıkarılır.

İyi bir değerlendirme, hem en doğru yolu buldurur, hem de zamanın, insan gücünün, pa-ranın daha verimli duruma gelmesini sağlar. Ancak, değerlendirme, bu konularda derinliğine bilgisi olanlarca yapılırsa olumlu sonuçlara var-dırılabilir. Bu yargı, ortakların işe hiç karışma-maları anlamına alınmamalıdır. Herkes görü-şünü, tecrübesini, isteklerini anlatmalı, söyle-melidir. Ama, son söz, sayı çokluğunun değil, bilimin, tekniğin olmalıdır. Bunun için de, or-takların iyice eğitilmelerinde zorunluk vardır. Çünkü, köklü bir eğitim, ilkönceleri sayı çokluğu biçiminde beliren yönsemeleri, zamanla bilim-sel ve teknik görüşlerin başat olduğu bir orta-ma götürür.

Diyelim ki tüzükte değişiklik yapılması is-tenmektedir. Yapılacak işlem, yalnız değiştiril-mesi istenen madde, yada bölüm üzerinde olma-lıdır. Öteki maddelere, bölümlere hiç doku-nulmamalıdır. Çünkü, değiştirilmesi istenenler için düşünülmüş, taşınmış bir yargıya yarıl-mıştır. Başka bir deyimle, değişiklik için inan-dırıcı gerekçeler hazırlanmıştır. Ama, hiç dü-şünülmeyen bir konunun birden bire ortaya atıl-ması, toplum psikolojisinin etkisi ile, ortakları olumsuz bir yöne sürükleyebilir.

Değerlendirmeler, yöneticilerle sık sık ya-pılmalı, ortaklara da bildirilmelidir. Bu konu-da tutulacak en doğru yol, bilgilerin genel ku-rula sunulmasıdır. Bunun için de, yöneticilerin belli günlerde toplanmalarında zorunluk vardır.

Her yeni girişim, çekingenliği, ürkekliği de birlikte getirir. Ancak, önder durumunda olan-lar, gerçekten güvenilir kişilerse, tepkiler da-ha yumuşak olur ve zamanla olumlu doğrultuya yönelirler. Bu bakımdan, örgütlenmenin inan-dırıcı yönde olması başta gelir.

Öğrencilerine, «Sizi yarın şu dersten sınav yapacağım» diyen ve sözünü yerine getiren öğ-retmeni düşünün. Bu öğretmene herkes inanır. Çünkü onun kişiliğinin örgüsünde sözünde dur-ma üstünlüğü vardır. Bir de verdiği sözü yeri-

(Devamı 15. Sayfada)

AĞINDA BİR KAYMAKAM VE...

Yazan : H. Hüseyin KARATAŞ

Kişide bağlanma güdüsü vardır. Bu psikolojik bir gerçek. İnsan hayatının dengesi bakımından, diğer güdülerin olduğu gibi bu güdünün de doyurulması gereklidir. Doyurulmaması durumunda ruhi bunalım başlar. Bireylerde ve toplumlardaki tedirginliğin kaldırılması, güdü gereksinimlerinin cevaplandırılmasıyla olağanlaşır. Aksi durumda bireylerdeki ve toplumlardaki huzursuzluk, ruhi dengesizlik önlenemez.

Ruh hastalığına tutulmuş bir beden yapıcı olması imkânsızdır. Böyle bireylerden kurulu toplumlar da aynı özelliği taşır. Toplum yaşayışında, özellikle kalkınmada bağlanma güdüsü önem kazanır. Çoğu kez bireysel toplumsal atılımlar ve girişimlerin hızı bu güdülerin doyurulması oranına eşittir. Yetişkinlik durumu ne olur-

KAYMAKAM:
Saim ÇOTUR

sa olsun, kişi bağlanma gereğini duyar. Onu, buna zorlayan belirtildiği gibi benliğin bir parçası olan bağlanma güdüsüdür. Sevmeyen, bağlanamayan boşlukta hissedar kendini. Peki, ama kime bağlanacak birey, Toplumsal yönden bunun cevabı : Önder durumunda olanlara, yasa yapıcılara, uygulayıcılara ve yöneticileridir. Şu halde Yasa koyucularına, yöneticilerine bağlanmayan bireyler, dolayısıyla toplum huzursuz demektir. Toplumlar hangi uygulayıcılara hangi yöneticilere bağlanıyor? Yöneticide aradığı nitelik nedir? Toplumun yöneticiyi kendinden bilmesi, Kendisine hizmet duygusuyla dolu olduğunu keşfetmesi sözleriyle eylemleri arasında denge görmesi yeter, bağlanmak için.

Ülkemizde bu ne durumdadır, o ayrı bir konu. Ama ülkemizin bir parçası, Ağın Kaymakamı yaratır» Niesne'nin «Halka arabasını olduğu gibi yazmayı da zorunlu kıldı.

Agnonun : «Makam adamı yaratmaz, adam makamı yaratır» Niesne'nin» Halka arabasını çektirenler alçalır, halkın arabasını çekenler yükselir» sözlerinin uygulamasını yapmıştı,

ŞİİR

Kıyıda bir ceset buldular
Cinayet dediler
Yardılar
İçinden sen çıktın

H. LAPTALI

★

sanki Ağın Kaymakamı, İleriden beri ilçe yolunun bozukluğundan yakınan halk, devleti yerer de kendisinde sorumluluk duymaz, aramazdı. Şimdiye dek hiç bir yönetici de ilçe halkını yol onarımına sürüklememiş, zamanını doldurup gitmeği düşünmüştü? Yeni atanan kaymakam, birlik için, imece için nutuk çekmedi. Yolun onarımına taş bulmak için tuttu tek başına kırların yolunu. Oraya vardığında kahvedeki oyununu bırakmış birkaç kişiyi yanında buldu. Onu izleyen diğer günler adeta kahveler boşaldı. Şimdi Ağın halkı, kendilerinden çok yorulan, durmadan taş toplayan kaymakamlarıyla beraberdi? Çalışma, lükslerin ışığında gece olduğundan memurlar da kaymakamın yanında yer aldı. Şimdi halkla okumuşlar omuz omuza idi. Kaymakamın halk tipi mütevazı giymişi yanında biz, kolalı giyimlerimizden Lafontaine'in görkem hakkındaki hikâyesini hatırladık.

Kaymakamın ve hâkimin (Cenk Bey) Kasım gecesinde Rüzgâr etkisiyle kızaran ve moraran yüzlerine bakıp : Onlarda halkına yön vermeğe çalışan M. Gandhi'nin iç rahatlığını görmek mümkündü. Bu görünüşte halkla aydın ayırımı yoktu. Aydının halka gitmesi ve onun aydın arkasında yürütmesi vardı. Özentisiz, süs-süz, halktan bir yönetici vardı. Dilekçeyi yanlış yazanı kovan değil, dilekçeyi yazan yönetici vardı.

Onarım bittiğinde halk, yöneticilerine sevgi ve saygı ile dolu dolu idi. Huzur duyuyordu, zira : Bağlanacak birini bulmuştu,

Ülkemizde ulusunun derdini dert edinmiş sözleriyle davranışlarını bağdaştırmış, kalem efendisi olmaktan uzak gerçek aydınlara, yöneticilere, uygulayıcılara ihtiyaç var. Bu sağlanmadığı müddetçe yani : İnanmış, halka giden aydınlar olamadığı sürece Toplumumuzun bekle-nilen sonuca erişmesi uzayacaktır. Biz bugüne geldiğimizde çağdaş uluslar yarına girecektir.

TAKVİM

Yazan: Seyfi BEŞE

Takvim, bir yılın, hafta, ay, ve gün, mevsimlerini göstermek üzere önceden yapılan cetvellerdir. Bu cetvellere bazı meteorolojik ve astronomik olaylar, sosyal hayatımızla ilgili bilgiler, tarihi tesadüfler ve yıl dönümleri, sağlık öğütleri v.s. de ilave edilir.

Bir yılın uzunluğu günbirimine göre kesirli olduğundan astronomi bakımından takvimin gayesi, öyle bir takvim yılı bulmaktır ki bu yıl hem kesirsiz olsun, hem de takvim yılının nihayeti ile hakiki yılın bitimi mümkün olduğu kadar birbirine uygun gelsin, aynı zamanda aradaki küçük farkların seneler geçtikçe artmaması için de bir çare bulunsun. Bu uygunluğu sağlamak için takvim yılının günleri düzeltilirken **takvim** kelimesinin mânâsı da **doğ-** kelimesinin mânâsı da **«doğ-** rultmak» düzeltmek, dir.

Muhtelif milletler çeşitli takvimler kullanmışlardır. Bunların hepsi üçe bağlanır

1 — Güneş takvimi zamanı : yılı, dünyanın güneş etrafındaki dönme zamanı olarak almak ve bu zamanı aylara ayırmak sureti ile yapılan takvimlerdir jüliyen, Gregorilyen, ve Celali takvimlerinde olduğu gibi. İlk iki takvimde aylar şimdi kullandığımız ayların benzeridir. Celâlettin Melikşah zamanında yapılan Celali takviminde ise aylar otuzar gün olarak alınmış bayağı yıllarda Beş, artık yıllarda Altı günlük fark yıl sonlarına eklenmiştir.

2 — Ay takvimi : Bu takvimde esas olan ay olup sene on iki ayın toplamı olarak alınmıştır.

Kamerî Ay, ayın dünya etrafındaki dönmesi sırasında benzer görünüşü art arda iki defa alması için geçen zamandır ki 29 gün, 12 saat, 44 dakika kadardır. 12 ay 354 gün, 8 saat, 48 dakika, 35 saniye

olup buna «Ay yılı» denir. Dini takvimimiz olan Hicri-Kamerî Takvim böyledir.

Ay - Güneş takvimi : Bu takvimde aylar gök ayına göre alınmakla beraber sene güneş senesine uydurulmuştur. Eski Türklerin, Çinlilerin, Hintlilerin, İbranilerin, Mısırlıların, Yunanlıların ve Mezopotamya uluslarının kullandıkları takvimlerle Hicri - Şemsi takvim böyledir.

Takvimler tarih başlangıçlarına göre de isimlendirilirler. Miladi. Hicri gibi.

Miladi takvim esası jüliyen takvimi ile onun düzeltilmesinden meydana gelen Gregorilyen takvimdir.

jüliyen - Rumi takvim : Romalılar zamanında bir sene önceleri 304 gün, sonraları 355 gün olarak kabul edilmiştir. Bu seneyi dönencel yıla tamamlamak için yeteri kadar gün eklenir di. Bu yüzden aylar her zaman aynı mevsime raslamaz, mesela, harman, sonu şenlikleri bazan kışa gelirdi.

Bu sakıncaları önlemek için jül Sezar'ın Milattan 45 yıl önce iskenderiyeli astronom Sosigenese yaptırdığı takvime jüliyen takvimi denir.

Rumi takvimde 365 gün 5 saat 48 dakika. 45 saniyeden ibaret olan dönencel yıl, 365 gün, 6 saat olarak kabul edilmiş, takvim yılında bu 6 saatlık kesir atılarak 3 sene 365 gün, 4. sene, atılan 6 saat 4 senede bir gün ettiğinden, 366 gün olarak kabul edilmiştir. 4 ile bölünebilen seneler Kebise - Artık yıl 366 gün olarak kabul edilmiştir. Ve her 4 senede bir bu fazlalık şubata eklenir.

Romalılarca Şubat ayı uğursuz sayıldığından 28 gün olarak kısa bırakılmıştı. Bu ayın son günleri ölümlere mahsus günler olarak kabul edilirdi.

Bu sebeple Şubata bir gün ekleyerek uzatılmasının halk tarafından iyi karşılanmayacağı düşüncesiyle şöyle bir çare bulunmuştu.

Şubatin 24. gününü iki defa saymak, Şubatin 24. gününe, Marttan 6 gün evvel manasına Sexto denildiğinden ilâ ve eklenecek güne Mart başından evvel ikinci 6. gün Bissexto Ante Calendas denilmesi kararlaştırıldı.

Avrupa dillerinde takvim karşılığı olarak kullanılan Calenderier, Calendar, Kalender gibi kelimelerin Calendas dan, Fransızca artık yıl manasına gelen Anné Bissextile kelimesi de Bissexto dan alınmıştır.

Gregorilyen — Efrenci takvim : Rumî takvimde bir senenin 365 gün 6 saat olarak alınması dönencel yılın hakiki değerinden 11 küsur dakika fazla alınması demek olduğundan bu fark 400 senede ya naşık olarak takriben 3 gün ediyor. Zaman geçtikçe aradaki fark çoğalıyordu. Miladın 325. senesinde İznik'te toplanan Konsil «papazlar meclisi» (İlkbahar itidali, gece ile gündüzün eşitliği, güneşin ilkbahar noktasından geçiş) gününü 21 Mart olarak tesbit, paskalya yortularını buna göre ayarlamışlardı. 1582 yılında yani konsil toplantısı da 1257 sene sonra senede 11 dakikalık fark 10 güne yaklaştığından papa 13. Greguar, astronom Lilio nun tavsiyesi ile aşağıdaki kararın uygulanmasını emretmişti.

1 — 4/Ekim/1582 Perşembe gününü ertesi Cuma gününe 15/Ekim denilecek.

2 — Rumi takvimde 4 ile bölünebildiği için artıkyıl sayılan 1600, 1700, 1800... gibi yüz yıl başlarından yalnız yüzler bölümü 4 ile bölünebilen 1600, 2000... yılları artık yıl sayılacak böylece 400 sene de

meydana gelen 3 günlük fark giderilmiş olacaktır.

Rumi takvime eski şekil, Vieux Style, v.s. Efrenci takvime yeni şekil, Nouveau Style N.S. denir.

400 senedeki fark 3 günden fazla olduğundan giderilmeyen bu fark 400 senede 1 günü bulur ki bu da önemsizdir. Yani efrenci takvim yeni bir düzeltme yapılmadan 5500 yılına kadar kullanılabilir.

Halen Rumi takvim ile Efrenci takvim arasındaki fark 13 gündür.

Yeni Düzeltme teşebbüsleri : Rumi ve Efrenci takvim de 3 er, aylık müddetler 90-92 arasında değiştiği gibi aynı tarih her sene aynı güne raslamaz. Meselâ, bu sene yıl başı Perşembe olduğu halde gelecek sene Cuma ya raslayacak, 1961 de ise, 1960 artık yıl olduğundan, Pazar' a rast gelecektir. Çünkü 365 sayısı 7 ye bölündüğü zaman 1 arttığı için 1 yıl 52 hafta 1 gün, artık yıl ise 52 hafta 2 gündür.

Tatillerin, yortuların, bayramların aynı güne raslamaması büro ve ticaret işlerinde bir takım salkıncalar doğur maktadır. Meselâ bir devlet dairesinde bir ay için basılan bir cetvel başka bir ay için aynen kullanılamayacağı gibi bir ticaret kurumu da bir ay sonraki satış veya kârını bir evvelkine kıyaslayarak doğru bir tahminde bulunamaz. Meselâ 1958 yılının Kasım ayında 5 pazar bulunduğu halde Aralık ayında 4 pazar vardır. Tatil günlerinin değişmesi bakımından 14 çeşit Şubat ve 7 çeşit diğer aylardan mevcut olduğuna göre, meselâ bir Demiryolu idaresinin süresiz gi-diş geliş plânlarını düzenlemeye ne kadar güçlük çekeceği kolayca anlaşılır.

Bu gibi sakıncaları düşünen büyük iş kurumları 1834 de İtalyan Abete Marco Mastrofini nin fikirlerinden yararlanarak bütün dünya mil-

letlerine uygulanacak pratik ve kullanışlı bir (Dünya Takvim fikrini ileriye sürmüşler ve 1910 da milletler arası Ticaret Odası) İsviçre hükümeti bu konuda milletarası bir konferans toplamağa inandırmıştı. Fakat 1. Dünya savaşı bu teşebbüsü sonuçsuz bırakmıştı.

1932 de uluslar cemiyeti kendisine verilen 185 çeşit takvim projesini inceleyerek tekliflerden 2 sini oya koymak üzere ayırtmıştı. Bunlardan biri 12 ay ve eşit 3 aylardan karmaşık (Dünya takvimi), öteki de haziran ile Temmuz arasında (Sol) adında bir ay ilâvesile seneyi 13 aya ayıran projedir.

İstenmeyenler arasında 365 sayısı 5 ile bölünebildiği için haftayı 5 gün, seneyi 73 hafta kabul ederek günleri alfabetik sıraya göre Ano, Beno, Ceno, Deno, Eno, diye isimlendiren bir proje de vardır.

1937 de oya konabilen iki projeden Dünya Takvimine 14 millet oy vermiş ötekilere oy veren olmamıştır. Fakat o zaman bu konuda daha ileriye gidilememiştir.

Birleşmiş milletler teşkilâtı kurulduktan sonra 1949 da Panama nın, 1953 de Hindistan ın takvim reformuna ait yaptıkları teliklifler Büyük Milletler tarafından desteklenmediğinden gündeme alınmamıştır.

1954 de Sovyet Rusya da bu konuda harekete geçmiş, aynı senenin yazında Vatikan da takvim reformunda Birleşmiş milletlerin çalışmasına katılacaklarını bildirmiştir. Bunun üzerine Birleşmiş Milletler (Ekonomik ve sosyal Konseyi), 1955 Mayısına kadar takvim reformuna ait görüşlerini bildirmeleri hususun da Birleşmiş Milletlere bağlı bütün devletlere baş vurmaya karar vermiştir.

Teklif edilen Dünya Takvimi şöyledir.

Sene, 91 er günden ibaret 3 er aylık 4 eşit kısma ayrılacak, yılbaşı Pazardan başlamak üzere,

Ocak 31, Şubat 30, Mart 30, Nisan 31, Mayıs 30, Haziran 30, Tem. 31, Ağus. 30, Eylül 30, Ekim 31, Kasım 30, Aralık 30, gün olacaktır.

Bu suretle bir sene 364 gün ettiğinden artan bir gün Aralık sonuna ilâve edilecek fakat aralık 31 gün sayılmayacak bu güne (Dünya günü) adı verilecek bütün milletler için umumi bir tatil günü olarak kabul edilecektir. Böylece yılbaşı yine Pazar dan başlayacaktır. Artık yıllardaki 2. fazla gün 6. ayın yani Haziranın sonuna yine (Dünya günü) olarak eklenecektir.

Bu takvimde aynı tarihler aynı güne gelmekle beraber haftanın devamlılığı bozulacak Mart, Mayıs ve Ağustosun 31 inde doğanların doğum günü ortadan kalkmış olacaktır ki bu da % 08 oranındaki halkı ilgilendirmektedir.

Takvim reformunun başlatılabilmesi bu konunun büyük halk çoğunluklarına mal olmasına bağlı olduğundan ve İngiltere, Amerika gibi büyük devletler bu reformu desteklemediğinden bugüne kadar bir sonuca ulaşılmamış ve Greguar takvimi bütün medeni milletlerin kullandığı müşterek takvim olarak varlığını koruya gelmiştir.

Miladi ve Hicri seneler bunların birbirine çevrilmesi

Efrenci takvide yılbaşı 1 Ocak, tarih başlangıcı H. İsa'nın doğum günü olarak kabul edilmiştir. (Milâdi İsa bir söylentiye göre 25 Aralık, başka bir söylentiye göre de 6 Ocak tır.)

Hicri takvimde ise, Yılbaşı Muharrem ayının biri, tarih başlangıcı H. Muhammed (S. A. S.) in Mekken'den Mediyene göç etmeleridir. Göçü Nebeviye 20 Eylül 622 de vuku bulmuş ise de göç se-

(Devamı 14. Sayfada)

DELİ OSMAN'IN DÜĞÜNÜ

(Geçen sayıdan devam)

Bu masada bulunanların hepsi de ilginç insanlardır. Ne yazık ki tek tek tanıtmaya hikâye tekniği elverişli değil. Yalnız şeref konuğu durumunda olan Numan amca, kuyumcu Cemil efendi üzerine birkaç söz söylemek borç gibidir.

Şimdilerde seksenbeşlik bir tonton olan Numan amca, yaşayışıyla da, zihninin işleyiş biçimiyle de örnek bir entellektüel bohemdir. Kafası her çağda bütün yeni fikirlere açıktır. Her çağda gençlerin lideri odur. Her zaman herkesten genç olan odur. Toplum adamıdır. Dolambaçlı, uzun cümlelerle olağanüstü akıcı bir konuşması vardır. Yalnız düşünceleri doktrinal bir yapı göstermez. Bu yüzden çelişkiye düştüğü olur. Ama çelişkilerini yakalayabilmek her yığının harcı değildir. Çünkü Zola'nın Hugo için söylediği gibi, görülmemiş bir coşkunluk içinde, taş çakıl çalı çeper toz toprak, ne rasgelirse sürükleyip götürür. İşte bu arada çelişkileri de gümeye gider. Şakadan hoşlanır. İçkiye, eylenceye aşırı düşkünlük göstermez.

İkinci şeref konuğu Cemil efendiye gelince: Bu da yetmişbaşlık bir tontondur. Hemen bütün nitelikleriyle Numan amcaya tam ters bir kişilik yapısı gösterir. Örnek bir batılı tipidir. Her şey dakika hesabıyla onda. Yalnız çok münzevidir. Ömrü dükkânıyla evinde geçer. Dükkânı da evinin köşesinde olduğu için yıllarca onu sokakta görmeyen pek çok insan vardır bu ilçede. Kuyumculuk yapar. Boş zamanlarında okur. Pozitivist — determinist bir felsefesi vardır.

Düşünceleri sistemleşmiştir ama, hoşgörülü bir akılcılıktan çok, 19. yüzyıl kalıplarında donmuş bir saplantıya benzer. Şakadan anlamaz pek. İçkiye düşkündür.

Numan amcayla Cemil efendi sık sık buluşamazlar ama birbirlerini çok severler.

Masada tam anlamıyla ortak bir duygu rüzgârı esiyor. Yeğen Kemal'in okuduğu türküllere çoğu katılıyor. Yalnız bu sırada havayı değiştiren bir şey oldu. Kemal Polat Açıkbaş'ı çağırdı.

— Ula Açuhbaş gel baham hele gel, nedür bu?

Çatalının ucunda uzun bir şey sallanıyor. Yanında bulunanlar eğilip incelemeye başladılar. İsmail uzaktan,

— Bişey değil, bişey değil sıcan kavurması, at ağzına, dedi.

Kemal'in yanındakilerden Nevzat,

— Telis parçasına benziyor, diye mırıldandı.

Kemal,

— Benziyor da ne demek baba, telis parçası işda.

Açıkbaş geldi. Eğildi baktı baktı,

— Valla, dedi, ben tencereye koyduğum şeyleri tek tek elden geçirdim. Her şeyi iki defa yıkayıp öyle koydum, bir defa da değil.

Kemal,

Yihadın da nerden çıldı bu cebimden mi çıldırdım!

Doktor Vâkif,

— Boşver yahu, kaynamış yemek, mikrobu toktur, bir şey olmaz, lezzeti de iyi zafen.

— Ey vallaha...

Nuri Modan uzaktan,

— Neyse Kemal olmuş bir şey, dedi

Yazan: Hayri GENCOSMAN

Kemal hiç sıtma görmemiş sesiyle bağırmaya başladı.

— Canım abi, olmuş şeyi var mı yahu! İnsanın ana-sına söğmekden beterdür bu.

Lokantanın patronu demirci Rıza öfkeyle doğruldu. Çipil çipil gözlerinden yıldırımlar saçıyor. Bir elini Kemal'e doğru savurarak,

— Ula ağzına gusduğum ne bağırıyorsun, dedi, verdü gün on kâğıt, telis çılmayıp da ingiliz gumaşı mı çıha-cahdı!

Bedri Ergun'la klarnet İsmail'den başlayan öyle bir kahkaha fırtınası koptu ki, yarı salaş yapının kapıları pencereleri dakikalarca zangır zangır titredi. Her yeni espriyle bir daha tazelenerek, her tazelenişle bir öncekinden daha koyu bir neşe yaratarak sürüp gitti. Bir ara İsmail, Kemal Polat'a,

— Ver o ingiliz kumaşını, dedi, bu gecenti Hatırası olarak saklayacağım.

Kemal hiç orahı olmadı. Telis parçası daha tabağının kıyısında duruyor. İsmail gene,

— Ver onu, diye bağırды, kutsallık kazandı artık, sende kalamaz.

Kemal her zaman ki hırzıcevaplığıyla,

— On kâğıt, dedi kim verirse o alır.

— Vay namussuz, verdiği on kâğıdı da benden çıkaracak.

Cebinden bir on lira çıkarıp savurdu. Kemal kısa bir ikilenmeden — tereddütten — sonra elini çatala götürdü. Ama bu sırada Osman Zeki, İsmail'e inat olsun diye,

— Benden onbeş kâğıt, dedi.

Kemal elini çataldan çekti.

— Var mı başka arturan?

Gene kakhahalar söktü. Mühendis Kemal,

— Benden yirmi, dedi.

— Çıh parayı.

Mühendis Kemal yirmi lirayı masaya bıraktı. Öteden Açıkbaş'ın sesi duyuldu.

— Benden yirmibeş.

— Getür parayı.

Açıkbaş parayı Kemal'in önüne bırakırken, Gülefendi'nin homurtusu yükseldi.

— Benden otuz gayme.. mazbut!

Demirci Rıza söylenmeye başladı,

— Ula bu namussuz bir takım gumaş fiatına satacah bunu vallaha.

Kemal kalktı. Masanın üzerindeki paraları toplamaya davranırken,

— Haydi.. Osman'ın mezeri için.. var mı başka arturan? diye bağırdı.

Bu söz yeni bir c'ektriklenmeye yol açtı.

Terzi Muhlis,

— Otuzbeş.

Mustafa Baytaş,

— Kırk.

Nuri Onat,

— Elli.

Bedri Ergun,

— Yüz lira.

Paraları toplamakta olan Kemal,

— Durun durun, diye bağırdı, bu iş zıvanadan çıhdı.

Yerine geçtikten sonra,

— Şimdi, dedi, arturmayay girmeyenler, onbeşer lira sökülün bahalım. Numan amcayla Cemil amcadan kabul etmiyoruz.

Elindeki parayı saydı: Üçyüz yirmibeş lira. Toplanan onbeşer liralari da üzerine koyup bir daha saydı: Tam beşyüzseksen lira.

— Aha, dedi, yirmi de ben goyuyorum, etti altıyüz. Mezer mi yapduracahsız, türbe mi yapduracahsız, ne yapdıracahsaz yapdurun.

Para destesini İsmail'in

önüne attı. İsmail'de Nuri Onat'ın önüne sürdü. Nuri bey desteyi düzelterek bir sigara kutusunun üstüne koydu.

— Yarın benim pancalos halaoğluna bir haber uçurdum mu tamamdır, diye söylendi — Kopuruk'li batoncucu Yusuf ha'ası oğludur —

Kemal Polat,

— Açıuhbaş şu vemağimi değışdür hele, ingiliz gumaşı da senin olsun.

Bedri Ergun bir şeyler anlatmaya başladı. O sözlerini küçük hikâyelerle belgeyerek konuşmayı esver.

Paynik'ten Daribükü'ne giderken çaya varmadan, sol tarafta bir taş yığını vardır. Deli Kızın Mezarı derler. Yoldan her geçen üç taş atmak zorundadır oraya Yoksa işi ters gider. Yakında Osman'ın mezarı için de böyle bir şey uydururlar herhalde.

Mezarlar, türbeler üstüne bir konuşma açıldı. İsmail, artık bu konu kapanmalı diye düşünerek klarnete asıldı. gazeller, türküler çağıladı çağıladı durdu. İsmail başka bir İsmail oldu artık. Yeğen Kemal, Kemal Niksar, veteriner İlhami değışmiş, başkalaşmışlardır. Ama hepsinden daha bambaşka olanı, Darbuka, darbuka olmaktan Gâvur Ali'nin oğlu Lütfi'dir. çıktı onun elinde. Kimi, deli dolu, gümbür, gümbür, kimi de ürpertili, tutkulu, fısıltılı bir aşk mırıltısı oldu. O tomat huylarını tüm unuttu, konuştu konuştu konuştu sadece.

Sazlar durduğunda Nuri Onat şunları söyledi,

— Bana öyle geliyor ki hiç unutamayacağımız bir gece geçiriyoruz. Öyleyse her zaman kolayca ansıvabileceğimiz bir isim kovalım bu geceye. Ne dersiniz?

İsmail,

— Sizin koyacağınız adı kabul ediyoruz.

— Ben «Deli Osman'ın

Düğünü» olsun diyorum.

Hep bir ağızdan,

— Tamammmm!..

Alkışlarla kabul edildi. Mustafa Baytaş,

— Şimdi bunun şerefine bir gelin havası isteriz.

Ağın gelin havası çalınırken, Cemil efendi saatine bakıp Numan amcanın kulağına birşeyler fısıldadı. Sonra çalgı durduğunda,

— Arkadaşlar, dedi ihtiyarlıkta eyvence işten daha çabuk yoruyor insanı. Bize yaşattığınız şu saatler ise bir ömre bedel oldu. Teşekkürlerimiz sonsuzdur.

Numan amca araya girdi,

— Ama sıfırı tükettik.

Cemil efendi,

— Yorgunluk duymaya başladık artık. Bize izin vermenizi rica ediyoruz.

«Kalmanızı isteriz ama rahatsız olmanızı istemeyiz» anlamında bazı karşılıklar verildi. Numan amcayla Cemil efendi kalktılar. Numan amca

— Hiç kimse yerinden kıpırdamayacak diye emretti. Sonra kapıya doğru yürürken,

— Demek yarın gidiyorsun İsmail, dedi.

İsmail,

— Gidiyorum amca.

Numan amcanın şakacılığı tuttu gene,

— Yahu çok çabuk oldu, dedi, daha şöyle başbaşa verip, yürek soğutucu bir küfür taksimi bile geçemedik kahpe dünyada.

— Amca ben Adana'da küfrederim, siz de burda, aynı hesaba belir.

— Gelemeez.. Toplu ibadette keramet vardır.. İşte misali ortada.

Çoşkun kakhahalarla uğurlandılar. Yeğen Kemal, Harputlu hacı Hayri beyin, «sinemde bir tutuşmuş» diye başlayan uşşak türküsünü okumaya başladı.

Bu gece, Deli Osman'ın düğününde, yaşayanlarla, yaşamış olanlar birlikte bulundu.

TAKVİM

(Baştarafı 10. Sayfada)

nenin başlangıcı göç gününden 66 gün evvel geçmiş olan Muharrem'in 1. günü olarak alınmıştır ki 16/Temmuz/622 Cuma gününe raslamaktadır.

Göç ve Milâdi tarihleri bir birine çevirmek için aşağıdaki formüller kullanılır :

1) Hicri = H, Miladi = M ile gösterildiğine göre,
 $H = M - 622 + (M - 622)/33$

2) $M = H + 622 - H/33$

(1) Formülün de her 32 senede Kameri olan hicri tarih güneşi olan milât tarihine göre bir sene eksik geldiğinden (M-622)/32 kesri bu eksiği tamam ederek iki tarih arasındaki uygunluğu sağlar (2) formülünde milat tarihi her 33 senede hicri tarihten bir sene fazla geldiğinden H/33 kesrinin çıkarılması ile uygunluk sağlamış olur.

1932 milat tarihi (1) formülüne göre hicri tarihe çevrilirse 1350, 94 bulunur ki, bu 1932 yılının 1350 ve 1351 hicri senelerine uygun olduğunu gösterir. 2. formül yardımı ile 1350 H. miladiye çevrilirse 1932 M. bulunur. 1351 H. miladiye çevrilirse 1932, 94 bulunur ki bu da adı geçen senenin 1933 de devam ettiğini gösterir.

Bu formüller bir seneden az hata ile tahvilleri sağlar Hicri bir tarihin ay ve gün olarak Miladiye çevrilmesi ve bunun karşılığı da ha karışık bir işlem olup pratikte astronomlar tarafından hazırlanan cetveller kullanılır

Mali Takvim :

Osmanlılar Hicri - Kameri takvimi kullanmışlardır. Maaşlar 29 ve 30 günden idaret olan Kameri aylara göre verildiği halde aşar denilen tahıl vergisi Şemsi aylara göre alınıyordu. Bu suretle 365 günde yapılan tahsilat 354 günde sarf edildiğinden senede 11 günlük açık 33 sene de bir yıllık masrafı karşılıksız bırakıyordu.

Bunu önlemek amacıyla 1250 H. de Mali - Rumi denilen bir takvim kabul edildi. Bu takvime göre yılbaşı Mart tan başlıyor, aylar Rumi takvime göre alınıyor, fakat sene Hicri olarak bırakılıyordu. 12 ayın toplamı olan 365 günün 354 günlük seneye sığdırılması mümkün olmadığından bir mali senenin günleri iki kameri yıla ayrılmış oluyordu. Rumi takvim ile Efrenci takvim arasındaki 13 günlük fark da ayrı idi.

Bu sakıncaları ortadan kaldırmak için 1332 mali yılın da Osmanlı Mebusan Meclisi, tarih başlangıcı dışta olmak üzere, Efrenci takvimi kabul etti, bir kanunla 16 Şubat 1332 günü 1/Mart/1333 itibar edilerek aradaki fark giderilmiştir.

Tarih başlangıçları arasındaki fark garp devletleriyle olan siyasi mukavele ve ticari muamelelerde güçlük doğduğundan Türkiye Büyük Millet Meclisi 698 No. kanunla 1341 senesi Aralık ayının 31. gününü takip eden günü 1926 senesi Ocak ayının 1. günü olarak almak suretiyle miladi takvimi kabul etmiştir.

Bugün Hicri takvim yalnız dini işlerimizde kullanılmakta mali takvim ise 1926 dan evvelki resmi kayıtlara, nüfus kağıtlarında v.s. mevcut olduğundan takvimlerimizde (a) miladi, (b) Hicri - Kameri (c) Hicri - Şemsi (d) mali olmak üzere 4 tarih de gösterilmektedir. Meselâ Miladi 31 Aralık 1958 Çarşamba günü, Hicri - Kameri 20 Cemaziyelahir 1378 e, Hicri - Şemsi 20 Cemaziyelahir 1337 e, Mali - Rumi 18 Aralık 1374 e karşılar.

Not: Çevirmelere birer örnek.

Hicri 1382 yi milâdiye çevirelim :

$M = 1382 + 622 - 1382/33$

$M = 2004 - 1382/33$

$M = 2004 - 42 = 1962$

Milâdiyi Hicriye çevirelim :

$H = M - 622 + (M - 622)/33$

$H = 1967 - 622 + (1967 - 622)/33$

$H = 1345 + 1345/33$

$H = 1345 + 40$

$H = 1385$

Okuyucularımızla

(Baş tarafı 2. sayfada)

gönderemediğimiz için üzüntü duymaktayız. Adreslerini bildirmelerini ve bütün abonelerimizden, adres değişikliği olduğu takdirde bilgi vermemelerini dileriz.

Ağın'dan Haberler :

Bu sene Ağın'dan İbrahim Özel ve Kâmil Nıksarlı hacca gitmiş'erdir.

Mehmet Baytaş (İmam dayı) Lütfiye Mülâzimoğlu ve Emine Hırık hakkın rahmetine kavuşmuşlardır. Dernek olarak acılarını paylaşıyor, ailelerine başsağlığı dileriz.

Geçen sayıda nişanlandıklarını bildirdiğimiz Yüksel Şarapçı ile İhami Turan boşanmışlardır.

AĞIN

Siladaki Gurbet

(Baştarafı 6. Sayfada)

manlar, sessiz sessiz göz yaşı dökerdim.

Kır atımla, doludizgin Fırat boylarına indiğim delikanlılık çağlarım, tutan elerimden.. Bu gurbet çıkma-zından kurtulamıyorum. Bekleyin beni sevdiğim çocuklar, muhakkak geleceğim. Fakat... Ecelden fırsat bulabilirsem.

Kavakların zirvesinde senlerin rüzgârlar, Kanatlarını istiyorum. Sulağın gözünden boşanan beyaz su, hafifliğini istiyorum. Pınar başlarında söylenen yanık türküler, sıcaklığınızı istiyorum...

Her semtinde ayrı bir masal hazinesinin bulunduğu bu masal köyünü gene masallara bırakıyorum. Kırk gün kırk gecelik düğünler içinde iyi günlere vuslat dilerim.

ABONE ADRESLERİ

51 — Mehmet Çınar
Bülbülderesi Caddesi Belkis
Sokak No : 32/5

— ANKARA —

52 — Cengiz Binyazar
Küçükkesat Ahmetler Caddesi
No : 25/8 — ANKARA —

53 — Lütfü Gündüz
Küçükkesat Başak Sokak No:
7/14 — ANKARA —

54 — Mehmet Ergönül
Sümerbank Fabrikaları Per-
sonel Müdürlüğü
— MALATYA —

55 — Şakir Beydemir
Beyalması İlkokulu Müdürü
AĞIN — ELAZIĞ

56 — Münir Cerit
Yüksek Mühendis Küçükkesat
Kennedy Caddesi No : 66/17
— ANKARA —

57 — Şükriye Duna
Çankaya Çevre Sokak Tekdal
Apt. No : 6/3 — ANKARA —

58 — Av. Afife Vardar
Yenişehir Sümer Sokak No:
5/6 — ANKARA —

59 — Neriman Oğuz
Yenimahalle Yahya Kemal
Caddesi No: 32/9 — ANKARA

(BAŞMAKALEDEN DEVAM)

Şimdi diyoruz ki : Bugüne kadar Ağın'ıyı gurbete göçe zor-
layan nedenlerle Karamağara köprüsünü gönderecek nedenler
arasındaki karışıklığı farkedebiliyor muyuz? Köprüyü buraya
gönderen baraj gölünün Ağın'ı istemeyerek terkedenlere açtığı
dönüş kapısını görmekte miyiz? Keban Barajından beklediğimiz,
evlerimize çekilecek kablolardan odalarımıza dökülecek ışık mı-
dır yalnızca? Düşmeği çevirince yanacak, çevirince sönecek. Gaz
lâmbasının isli ışığı gerilerde kalacak, ocak başlarında iki çalı
çırpıyı bir araya getirerek parlatmak için tüketilen nefesler tatlı
hâtıralar halinde alev alev yanacak. Kısa süren bir heyecan, son-
ra alışacağız, yokluğu aklımızdan bile geçmiyecek.

Tavanlarda sallanan elektrik ampülleri kafalarımızın içini
aydınlatacak mı, ceplerimizin boşluğunu dolduracak mı? Beyaz
kireçli yamaçlar kendiliğinden yeşile mi kesecek, suların istila-
sından arta kalan araziler bire üç - beş yerine elli - yüz mü ve-
recek, bağlarımızdan yılda üç mahsul mü alacağız, çubuklar ken-
diliğinden mi üreyecek toprakta? Biz oturup gelecek ışığı bek-
lediğimiz sürece o kabloların geçtikleri her yeri de kendilikle-
rinden nura boğacağını mı sanırsınız? Dört gözle beklenen istim-
lak bedellerini ne yapacağımızı bilen var mı? Elazığ'da bir arsa
Keban yolunda bir minübüs, Ankara'da bir kaloriferli kat tek
hayalimiz, tek arzumuz mudur?

Baraja gelecek turisti düşündük mü? Baraj gölüne en hakim
tepelerin Ağın yöresinde olduğunu biliyormuyuz? Yıllar önce
yeşilden toprağı görünmiyen bu tepelerin, yine yıllar önce orma-
nını Keban maden işletmesinde yaktığını büyüklerimizden duy-
mıyan var mı? Beyaz toprak teninin dahi lime lime soyularak
merhem kabuletmeyen yaraların daha çok öncelerden açıldığını
farkeden var mı? Yıllar önce Keban işletmesinin aldığı niyet-
lerin, güzelliklerin, yıllar sonra da olsa Keban Barajıyla
geri gelebileceğini hesaplayabiliyor muyuz? Baraj çalışması ger-
çeğe girelibirisi neticenin ne olacağını heyecanla bekliyenlerin
yanında, neticeyi hesaplayıp ta şimdiden adımlarını kararlıyan-
lar var mı?

Evet, soru üstüne soru; fakat biz bekleyelim Hele Karamağara
Köprüsü de gelsin üzerinden bir geçelim ne dersiniz!...

Bir Eğitim Çalışması Örneği

(Baştarafı 7. Sayfada)

ne getirmeyen öğretmeni düşününüz. Bu öğret-
mene kimse inanmaz. İnanılmayan kişi de, hiç
bir zaman çevresine etkili olamaz.

Bazı okuyucular, «Bir kooperatif kurma ile
eğitimin ne ilgisi var?» diyebilirler. Biz de, yazı-
mızın bu son bölümünde bu konuya değinmek
istiyoruz.

Geçen yazımızda yaygın eğitimden söz et-
miştik. Bu eğitim çalışması, okullar dışındaki
uygulamalarla ilgilidir. Konu ne olursa olsun,
yaygın eğitimde ilk evre, çekirdek halindeki gö-
rüşlerin yakalanmasıdır. Bu çekirdek görüşün
henüz belirgin olmadığı durumlarda yapılacak
iş ise, örnekler vererek gereksinmeyi uyandır-
maktır, duyurmaktır. Bilinçli hale getirmektir.
Anlaşma olmadan, güven duygusu yaratmadan,
işe başlamanın hiçbir yararı yoktur. Çünkü en

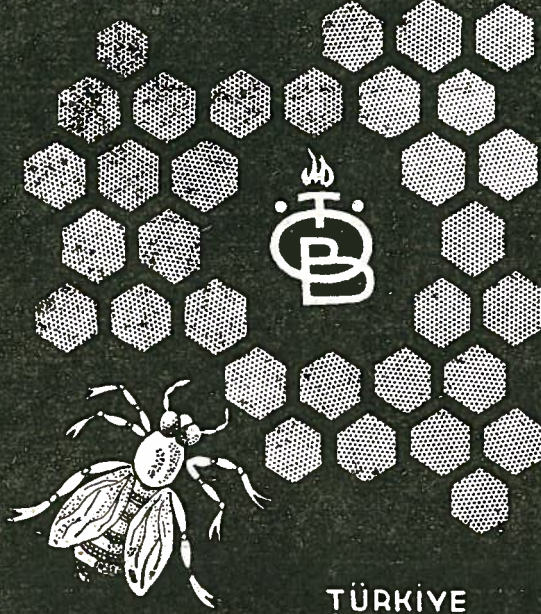
kısa deyişle eğitim, inandırma ve inanma te-
mellerine dayanan bir ortamda olumlu sonuç-
lar verebilir.

Gerçekte, bugünkü dünyamızın koşulları,
eğitimsiz girişime yer vermemektedir. En kü-
çük bir girişimde bile gerekli bilgileri edinmek
zorundayız. Yüzyılımızın özelliği, önyargı yeri-
ne deneysel bilgiyi, gelişmiş güzellik yerine planlı
çalışmayı, bireysel girişimler yerine işbir-
liğini getirmesidir. Bu özellikleri eğitimsiz elde
etmenin olanağı yoktur.

«Bir elin nesî var, iki elin sesî var» diyen ata-
larımız, bu öğüdünü boşuna vermemişlerdir. İki
elin sesi olduğunu biliriz ama, çoğu kez iki eli-
mizi birbirine vurmaya da düşünemeyiz. Eği-
tim, bize bu olanağı kazandırmaktır. Bir koo-
peratif kurulurken eğitime başvurulması da bu
zorunluğa dayanmaktadır.

Başarı dilekleriyle.

BİRİKEN PARANIZ

TÜRKİYE
ÖĞRETMENLER BANKASINDA
HESAP AÇMAKLA DEĞERLENİR

TÜCCAR TERZİ
Yâsin - Niyazi Ünsal

Sayın okuyucu ve Ağın'lı
hemşehrilerinin bayramını
candan kutlar

Atatürk Bulvarı Büyük sine
ma üstü Büyük Han kat: 2
No: 2 —ANKARA—

AĞIN

Kültür Derneği
Sayın okuyucu ve
hemşehrilerinin
Bayramını kutlar
mutluluklar diler.

TEŞEKKÜR

AİLEMİZİN KIYMETLİ VARLIĞI VE BÜYÜĞÜ ANNEMİZ
LÜTFİYE MÜLÂZİMOĞLU'NUN VEFATI DOLAYISIYLA TEL-
GRAF, MEKTUP VE GELEREK ACIMIZI PAYLAŞAN, DOST
AKRABA VE YAKINLARIMIZA SONSUZ TEŞEKKÜRLERİMİ-
Zİ BİLDİRİRİZ. MÜLÂZİMOĞLU AİLESİ